

7 مارچ 2023

تیم کاری قاموس تاریخ/ بخش رجال سیاسی

معرفی «غلام دستگیر پنجشیری» یکی از اعضای مؤسس «حزب دموکراتیک خلق افغانستان»

قاموس کبیر مثل تمام قاموس‌ها و لغت‌نامه‌ها هر کلمه و لغتی - خواه یک اسم باشد، یا یک اصطلاح و یا یک موضوع - را که نیاز به معرفی و تعریف معنایی داشته باشد به معرفی و شناسایی قرار میدهد و پیرامون آن پژوهش و تتبیع می‌نماید. بی‌گمان کلمه، اسم و موضوع مورد معرفی علاقمندان و بی‌علاقگانی خواهد داشت، ولی دست اندکاران قاموس کبیر ناگزیر از رعایت اصل بیطوفی در کارهای خویش اند و دیو و فرشته را به همان حالتی که دارند به معرفی میگیرند و در نه چیزی می‌افزایند و نه از آن چیزی می‌کاهند.

عین موقف در معرفی رجال سیاسی کشور - اعم از مثبت و یا منفی - نیز جداً مراتعات می‌شود در معرفی و بیوگرافی رجال سیاسی و در هر موضوع سیاسی قاموس کبیر بیطوف می‌باشد و قضاوت به دوش خوانندگان است اگر قبل از این اصل عدم جانبداری قسمآ فراموش شده باشد، بعد از این ما به طور کامل و جدی آنرا مد نظر خواهیم داشت. امید است خوانندگان ما از ما توقع جانبداری از این یا آن و نیز تذلیل این آن شخصیت سیاسی کشور را نداشته باشند، ما فقط بیطوفانه رجال سیاسی را معرفی میکنیم خوانندگان ما حق قضاوت خاص خودشان را در باره هر رجل سیاسی دارند.

SOCIAL MEDIA

غلام دستگیر پنجشیری، فرزندملک داد - افسر نظامی، یکی از اعضای مؤسس «حزب دموکراتیک خلق افغانستان» در سال ۱۳۱۲ شمسی مطابق به ۱۹۳۴ در قریه «قابلسان» ولسوالی رخه ولايت پنجشیر چشم به جهان کشود. او تعلیمات ابتدائی را در پنجشیر تمام و بعداً وارد دارالعلوم کابل و متعاقب آن شامل پوهنچی زبان و ادبیات پوهنتون کابل شد و در سال ۱۳۳۷ شمسی از آن فاکولته فارغ التحصیل گردید.

دستگیر پنجشیری پس از فراغت از پوهنتون کابل در مقام‌های مختلف و از جمله عضو هیئت تحریر روزنامه انبیس، معاون کتابخانه عامه کابل، مدیر نشرات رادیو افغانستان، آمر نسخ خطی وزارت اطلاعات و کاتور ایمای وظیفه کرد. او بعد از کودتای ثور ۱۳۵۷ و بقدرت رسیدن حزب دموکراتیک خلق به مقامهای عالیه دولت از جمله وزیر تعلیم و تربیه، وزیر فواید عامه و رئیس اتحادیه نویسنده‌انگان افغانستان گماشته شد و نیز به عضویت اکادمی علوم درآمد و از برکت منسوبیت به آن حزب درجه علمی اکادمیسین را حاصل کرد.

غلام دستگیر پنجشیری یکی از شاعران مربوط به جناح خلق حزب دموکراتیک بود و کتابی نوشته تحت عنوان «ظهور و زوال حزب دموکراتیک خلق افغانستان» به چاپ رسانید. از وی چندین مجموعه شعری به نامهای: بهار جاویدان، پیک دوستی، ناله‌ی نیلاب و فروغ هستی نیز چاپ گردیده است. اشعار دستگیر پنجشیری، در سالهای بعد از تأسیس حزب دموکراتیک در حلقه‌های جوانان چپگرا علاقه مندان زیادی داشت، چنانچه سروده معروف وی بیشتر زبانزد دوستانش بود:

د پانو شميره: له ۱ تر ۳

افغان جرمن آنلайн په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له مور سره اريکه تېينګه کړي
maqalat@afghan-german.de
 پادونه: دليکنزي دليکنزي بني پازوالۍ دليکوال په غاره ده ، هيله من یو خپله ليکنه له راليرلو مخکي په ټير و لوئې

«تا قله آرزو تسخیر شود
نسلی ز مبارزان ما پیر شود
گر ما نرسیدیم به آن قله سبز
نسلی دیگر رسد، ولی میر شود»

اکادمیسین در حوزهٔ خلقی سازی و شوروی سازی بوسیلهٔ شعر است که به سر اکادمیسین چند ستاره ارتقا می‌کند.

نمونه‌ای از اشعارش که در وصف اتحاد جماهیر شوروی و «حزب دموکراتیک خلق افغانستان» سروده است:

دشمنان مردم ما دشمنان شورویست
شوروی باید بروبد از کنارش دشمنان
تکیه گاه انقلاب ثور ما گر شورویست
میرویم ما نیز فردا سوی ماه وکھکشان
ثروت سرشار باشد دوستی خلقها
دوستی شوروی است ثروت افغانستان

تا نبض شوروی بتپد از برای صلح
هرگز مگو که کابل بی پار و یاوری
تکیه گاه انقلاب ثور ما گر شورویست

هرگز مگو که کابل بی پار و یاوری
دشمنان مردم ما دشمنان شورویست
نظم فیودالی را در هم شکست حزیم
کوبیم سیاه کاران با بمب و برچه خود

دستگیر پنجشیری در طول مدت مبارزات سیاسی خود به حیث یک مارکسیست - لینینیست و در چارچوب حزب دموکراتیک خلق بارها از یک فراکسیون به فراکسیون دیگر تغییر جهت داده و به همین دلیل موقف او با آنکه به ارزش‌های ایدئولوژیک خط مسکو پابند بود و مورد حمایت مسکو قرار داشت، اما در داخل حزب با شک و تردیدها دیده می‌شد، طوریکه بعضی‌ها او را منسوب به استخارات روسی و محرك در اختلافات قومی و زبانی میدانستند.

دستگیر پنجشیری در حالیکه خود وی از جمله بنیانگذاران حزب دموکراتیک خلق افغانستان محسوب می‌گردید، بعد از مدت کوتاه از حزب خلق جدا شده «گروه کار» را بنیاد گذاشت، اما بعداً دوباره به جناح خلق پیوست و چند ماه بعد از کودتای ثور که شاخه پرچم حزب دموکراتیک توسط حفیظ الله امین از قدرت کنار گذاشته شد و اکثر رهبران آن بحیث سفرا به خارج کشور فرستاده شدند، سروده‌ای معروفی خطاب به امین «مردانه بزن گام که اشرف در فرار است» را بوقت نسبت می‌دهند که مقصده از اشرف در اینجا رهبران جناح پرچم بود که از طرف طرفداران امین اشرف زاده یاد می‌شدند.

بعد از قتل نور محمد تره کی بوسیله امین، دستگیر پنجشیری به مسکو رفت. او فقط چند روز قبل از آغاز حمله نیروی‌های شوروی به افغانستان، دوباره به کابل برگشت و عصر^۶ ۱۳۵۸ در محفل مهمانی که از طرف امین در محل اقامتگاه وی در قصر تپه تاج بیک دارالامان ترتیب داده شده بود، اشتراک کرد. در این دعوت همه مدعاوین با خوردن سوپ آلوه به سم، چهار مسمومیت شدید گردیدند، به استثنای پنجشیری که از خوردن آن ابا ورزید. مخالفان برگشت او را به وطن و اشتراک در آن محفل و نخوردن غذای سمی را به همکاری او با روسها در جهت سقوط حکومت چهارماهه حفیظ الله امین توجیه میدارند.

دستگیر پنجشیری در کتاب «ظهور و زوال حزب دموکراتیک خلق» به صراحت از موقف شهناز تی وزیر دفاع و کودتای نظامی^۶ ۱۳۶۸ او علیه داکتر نجیب دفاع نمود. نجیب او را به دلیل حمایت از کودتا و مخالفت با مشی مصالحة ملی برای مدتی زندانی ساخت.

با آمدن مجاهدین به کابل و جنگهای تنظیمی دستگیر پنجشیری مانند تعداد دیگری از رهبران حزب دموکراتیک خلق به بازی نمودن با کارت‌های قومی و تباری پرداخت و تلاش کرد خود را به ارتباط قومی به قوماندان مسعود نزدیک نماید که به آن موفق نشد.

در جریان حیات سیاسی آقای دستگیر پنجشیری بار ها به زندان افتاد، وی مجموعاً هشت سال زندان را در دوره های مختلف تحمل نمود. او در سال ۱۳۷۶ با فامیل خود راهی پشاور گردید و بعد از اقامت دو سال در پشاور برای مدتی به جمهوری ترکمنستان رفت و بالاخره مثل دیگر وابستگان حزب دموکراتیک خلق افغانستان به حیث پناهنده در ایالات متحده امریکا قبول شد و از ۱۳۷۸ تا آخر عمر در واشنگتن اقامت اختیار نمود، تا انکه بتاریخ ۵ جدی ۱۴۰۱ ش (مطابق ۲۶ دسمبر ۲۰۲۲) در آنجا چشم از جهان پوشید.

د پانو شمیره: له ۳ تر ۳

افغان جرمن آنلайн په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له مور سره اريکه تينګه کړئ
maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليكنې د ليکنيزې بنې پازوالې د ليکوال په غاره ده ، هيله من یو خپله ليکنه له راليرلو مخکي په ئير و لولى